

PM 2010-10-21 av Lena Hellblom Sjögren, fil dr, leg psykolog

Om den företeelse som hittills kallats PAS (Parental Alienation Syndrome), och som innebär en kränkning av barnets lagliga och mänskliga rätt till familjeliv

Ett barn behöver för sin hälsa och utveckling ha en nära kontakt med båda sina föräldrar. Barnet har också laglig och mänsklig rätt till nära kontakt med båda sina föräldrar och deras familjenätverk enligt Föräldrabalken och enligt den europeiska människorättsdeklarationen.

I samband med svåra separationer och vårdnadskonflikter händer det att föräldrar inte kan komma överens om hur barnet skall kunna ha en nära kontakt med dem båda. Det händer att föräldrar kommer med ogrundade anklagelser mot varandra och att barnet används som vapen i den ena föräldrapartens kamp mot den andra. Då far barnet illa.

Att främmandegöra barnet från en förälder, som barnet haft en nära kärleksfull relation till och som inte gjort barnet något ont, så att barnet självt börjar ta avstånd från denna förälder, innebär att barnet skadas i sin identitetsutveckling och får skador av andra slag. Barnet kan också få fysiska skador på grund av den stress barnets försätts i då barnet inte tillåts att känna lojalitet med båda sina föräldrar, så som nästan alla barn naturligt gör, utan påverkas att se den ena som god och den andra som dum.

Det är detta ogrundade avvisande av den ena föräldern, dvs. utan grund i något föräldern gjort barnet, som började kallas PAS i början av 1980-talet. Flera jurister, läkare och vårdnadsutredare hade då oberoende av varandra gjort samma slags observationer av barn som plötsligt i samband med separation vände sig kraftfullt mot den ena föräldern, samtidigt som de trodde att det var deras egen vilja att inte ha kontakt med den andra föräldern.

En internationell arbetsgrupp har nu föreslagit att denna avläsbara störning i barnets beteende skall inkluderas i kommande utgåvor av de internationellt använda diagnosmanualerna (ICD=International Classification of Diseases och DSM=Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) under beteckningen PAD (Parental Alienation Disorder) eller PA (Parental Alienation). Vissa forskare föredrar beteckningen "det alienerade barnet."

Att förebygga en sådan här för barnet destruktiv utveckling till svart-vitt tänkande, identitetsförvirring och kontant stress, är mycket viktig. Det kan göras om de professionella: socialsekreterare, jurister, vårdpersonal och poliser, inser vikten av barnets nära kontakt med båda föräldrarna och hjälper barnet då ena föräldern påverkar barnet att bli avståndstagande mot den andra föräldern. Rättssystemet kan hjälpa barnet genom att sätta press på föräldrarna att i samförstånd organisera livet så att barnen får sin lagliga och mänskliga rätt till nära kontakt med båda sina föräldrar tillgodosedd. Den förälder som inte inser att barnet behöver ha nära kontakt med båda sina föräldrar brister i föräldraförmåga.

Att läsa: Richard Warshak: *Divorce Poison. How to Protect Your Family from Bad-mouthing and Brainwashing*, Harper 2010.

William Bernet (Ed): *Parental Alienation, DSM-5, and ICD-11*, Charles Thomas Publisher LTD 2010.